

УДК 371.134:78

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДОВЕДЕННЯ І ВІРИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХОРЕОГРАФІЇ

Ростовська Ю. О.

У статті розглядається проблема професійної підготовки майбутніх учителів хореографії крізь призму аналізу діалектичного взаємозв'язку інноваційних технологій доведення і віри та усталених традицій педагогіки вищої школи.

Ключові слова: інновації, традиції, методична підготовка, доведення, віра, принцип єдності доведення і віри.

В статье рассматривается проблема профессиональной подготовки будущих учителей хореографии сквозь призму анализа диалектической взаимосвязи инновационных технологий доказательства и веры с установившимися традициями педагогики высшей школы.

Ключевые слова: инновации, традиции, методическая подготовка, доказательство, вера, принцип единства доказательства и веры.

The article reveals the essence of innovative technologies of proof and faith. Their unity is seen as a leading principle of methodical future choreography teachers training. It highlights the issue of the interconnection of innovation and tradition in art pedagogy. Innovation in the training of future choreography teachers is seen in close connection with the practice of modern pedagogical education and its established traditions. The main task of training future choreography teachers is to create the theoretical foundations of the teacher-artist, which are necessary for further self-education and improvement of teaching skills. It requires teaching professional disciplines at the intellectual, artistic and creative level, which is determined by the nature of social dance, its humanistic and transformative functions in society. In the course of methodical training there are many educational situations where a student is unable to verify the truth of knowledge that is served by a teacher or in the methodological literature because of the lack of the prior knowledge or experience. That is why he has to acquire possible as real, likely as probable. The relation of person to certain knowledge as true is realized through proof and faith. Proof is a logical form of the truth establishment of an opinion based on knowledge, whose truth is unquestionable. An important part of the educational process is faith, which includes the form and way of perceiving social media, norms, values and ideals of public life, when they are taken as the evidence; means of exploration of the previous generations' experience. Proof, which is the justification of truth knowledge with the help of other knowledge and belief as a sense of the truth of knowledge can be consistent with each other in some way contradict one another, turn into each other. This article examines unity of proof and faith as a leading principle of professional training of future dance teachers, the essence of which is to achieve the optimum combination of ways of forming confidence in the truth of methodological knowledge – proof and faith for each individual.

Key words: innovation, traditions, methodical training, proof, faith, principle of proof and faith unity.

Постановка проблеми. У зв'язку з системними перетвореннями у шкільній та позашкільній освіті, пошуками нових освітніх технологій значно підвищились вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів хореографії, покликаної забезпечити усвідомлення ролі мистецтва в системі художнього і духовного розвитку особистості, засвоєння теоретичних засад мистецької освіти, оволодіння методами роботи з дітьми. Тому вивчення курсу методики викладання хореографії у шкільних та позашкільних закладах посідає чільне місце у професійному становленні майбутніх учителів хореографії.

Досвід показує, що в багатьох наукових положеннях, які підносяться студентам у курсі методики, вони не можуть самостійно розібратися. Наукові істини, подані

догматично, не дають змоги, наприклад, знайти зв'язок між метою і конкретними завданнями хореографічної освіти дітей; між дидактичними принципами і їх урахуванням у конкретних ситуаціях хореографічного навчання дітей; між загальними функціями методів навчання і їх реалізацією у реальному освітньому процесі; між загальними віковими особливостями дітей та особливостями кожного учня, виявами його хореографічних здібностей, готовності до навчальної діяльності тощо. Отримуючи величезний обсяг знань, студент, за браком досвіду, не має змоги перевірити їх істинність. Через те йому доводиться спочатку засвоювати можливе як дійсне, ймовірно як вірогідне. Тому великого значення набуває встановлення довіря до викладача як носія відповідних знань та безумовне прийняття їх за очевидні без перевірки власним досвідом.

Відношення суб'єкта до певного знання як до істинного здійснюється через єдність *доведення і віри*. Якщо знання є духовним відношенням людини до предмета знання, то істина – відношенням знання до предмета знання. Доведення, яке є обґрунтуванням істинності знання за допомогою інших знань, і віра, як почуття в істинності знання, можуть узгоджуватися між собою, певним чином суперечити одне одному, перетворюватися одне в одне [6, с. 485]. Виходячи з цього, *досягнення єдності доведення і віри у процесі засвоєння методичних знань* є важливою проблемою професійної підготовки майбутніх учителів хореографії. Адже прийняття положень лише на віру визначає й відповідне ставлення до них студентів, яке нічим не відрізняється, як влучно висловився Л. Віготський, від ставлення дикунів до свого вірвчення [1, с. 234].

Варто зазначити, що означена проблема поки що не привернула належної уваги науковців, що і визначило **мету** даної **статті** – *розкрити сутність інноваційних технологій доведення та віри у методичній підготовці майбутніх учителів хореографії*.

Виклад матеріалу. Інновації є однією з основних умов реалізації завдань, які стоять перед сучасною хореографічною освітою. Це пов'язано, насамперед, з тим, що методика проведення занять з хореографії у педагогічних вишах здебільшого ґрунтується на традиціях викладання хореографічних дисциплін у мистецьких вишах. Однак специфіка педагогічного вишу, склад його студентів, які у більшості своїй не мають початкової хореографічної освіти, мета і завдання професійної підготовки майбутніх педагогів-хореографів вимагають значних інноваційних коректив у технології навчання студентів.

Проблему новаторства у професійній підготовці майбутніх учителів хореографії не можна розглядати у відриві від практики сучасної педагогічної освіти, її усталених традицій. Традиція в педагогіці – широке за обсягом і гранями явище: це і педагогічна творчість, і освітня діяльність, і світосприйняття. Саме традиція забезпечує неперервність педагогічної творчості, її наступність, без якої педагогіка не може існувати. В узагальненому плані поняття "педагогічна традиція" – це цілісне утворення, що включає в себе педагогічні цінності, які дійшли з минулого, а також нашу інтерпретацію цих надбань.

У професійній підготовці майбутніх учителів хореографії, наприклад, традиційними стали спрямування навчання у виконавських класах на екзамен або залік як підсумок усієї роботи; переважання метафізичного рівня викладання над діалектичним; усталені критерії оцінювання результатів художньо-освітньої діяльності, спрямовані на виявлення знань і навичок, а не мислення і умінь на основі знання тощо. Очевидно, що ці традиції художньо-педагогічної освіти не забезпечують поки що достатнього розвитку особистості всіх студентів, формування їх готовності до педагогічної діяльності в якості вчителя хореографії.

Між традиціями і новаторством виникає діалектичний взаємозв'язок: новаторство, спочатку будучи опозиційним до існуючих традицій і підходів, з часом завойовує дедалі більше прихильників і саме поступово стає традицією. Не все нове в педагогіці є новаторським, тому треба вміти відрізнити істинно нове від модного, новаторство від лженоваторства, якими б привабливими ідеями воно не прикривалося.

Нові художньо-освітні технології повинні ґрунтуватися не на авторитарному, а на рефлексивно-інтерпретаційному підході до хореографічної освіти майбутніх учителів; на художньо-педагогічному спілкуванні, що має можливість моделювати

майбутню практичну діяльність студентів; спрямовуватися на розвиток особистості майбутнього вчителя, забезпечення умов для самоствердження студентів, вияву творчої індивідуальності, особистісної неповторності, впевненості у власних силах, прагнення до самореалізації у педагогічній діяльності; на формування методологічної культури майбутнього вчителя хореографії, оволодіння ним методами пізнання теорії й практики педагогічної діяльності.

Безперечно, нові освітні технології, зокрема *доведення* істинності методичних знань та їх єдність з *вірою* мають спрямовуватися на забезпечення професійної компетентії майбутнього вчителя. У філософському розумінні *доведення* – логічна форма встановлення істинності тієї чи іншої думки на основі знань, істинність яких безсумнівна. Логіка розглядає доведення як процес думки, що полягає в обґрунтуванні істинності якогось положення за допомогою інших положень, істинність яких установлена раніше [2, с. 205]. Доведення нерозривно пов'язане з *практикою як основою пізнання і критерієм істини*.

Важливою складовою навчального процесу виступає *віра*, під якою філософи розуміють форму і спосіб сприйняття соціальної інформації, норм, цінностей та ідеалів суспільного життя, коли вони, не будучи даними власним практичним чи пізнавальним досвідом, приймаються як очевидні факти чи характеристики об'єктивної дійсності, суцього і належного; засіб освоєння досвіду попередніх поколінь [6, с. 81].

Психологічна наука розглядає *віру* як особливий стан психіки, який полягає в повному і безумовному прийнятті людиною певних відомостей, явищ, подій або власних уявлень і висновків, які можуть виступати в подальшому основою її "Я", визначати її вчинки, судження, норму поведінки і ставлення [5, с. 49]. Віра формується як здатність сприймати і переживати можливе як дійсне, ймовірне як вірогідне.

Помітна закономірна стійка залежність між упевненістю в значущості знань і вірою в їх істинність; між ґрунтовністю знань і способом їх сприйняття: чим вищий показник знань обґрунтованих, тим нижчий показник знань, прийнятих на віру; чим менша віра в істинність певної інформації, тим більшим стає прагнення до її доведення.

Педагогічний контекст доведення образно розкрив видатний представник вальдорфської педагогіки Р. Штейнер: "Той, хто прагне до прозріння в духовне, повинен у різних напрямках шукати ті істини, які, завдяки вихідній від них вільній "гравітаційній силі доказу", можуть так само вільно, без будь-якої опори, підтримувати в духовному просторі яку-небудь окремо взятую істину, як вільно, за допомогою взаємодії гравітаційних сил, утримується в космічному просторі небесне тіло" [2, с. 104].

Будь-яке доведення складається з трьох частин: *тези, аргументів і демонстрації* (форми аргументації). *Тезою* називається судження, істинність якого треба довести. *Аргументом* (підставою, доказом) називають ті судження, які наводяться для обґрунтування тези. Аргументами можуть бути факти, закони науки, теорії, аксіоми, визначення тощо. Демонстрація – це логічне міркування, в ході якого із аргументів (доказів) виводиться істинність або хибність тези [3, с. 82].

Доведення поділяють на прямі і непрямі. В прямих доведеннях аргументи безпосередньо підтверджують істинність тези; в непрямих – істинність тези встановлюють доведенням помилковості супротивного твердження (антитези) [3, с. 64]. Типовим видом цього доведення є "доведення від супротивного". Коли в доведенні метою є доказ істинності тези, то це доведення є *захистом*; коли ж доводиться хибність чи сумнівність думки, то таке доведення є *спростуванням*. Доведення нерозривно пов'язане з *практикою як основою пізнання і критерієм істини*.

Відповідно максимальне наближення змісту методичної підготовки майбутніх учителів хореографії до шкільної практики – одна з важливих умов формування професійності вчителя. Моделювання їх наступної педагогічної діяльності, озброєння первинним досвідом організації художньо-творчої діяльності дітей розвиватиме у студентів здатність актуалізувати знання та уміння для вирішення професійних завдань, долати консерватизм мислення; сприятиме виробленню

творчого стилю діяльності та спілкування, накопиченню власного досвіду вчительської діяльності.

Можна виділити способи, які сприяють формуванню у студентів-хореографів упевненості в істинності знань, які вони отримують у виші:

- ✓ формування впевненості завдяки проникненню в сутність явищ за допомогою дослідницьких методів, коли студенти отримують можливість самостійно і безпосередньо впевнитись в істинності й справедливості знань;
- ✓ формування впевненості на основі очевидних фактів об'єктивного світу і суспільної практики;
- ✓ вироблення впевненості завдяки логічному доведенню, яке спирається як на інтелектуальну, так і емоційну сфери;
- ✓ формування впевненості під впливом життєвого досвіду;
- ✓ формування впевненості під впливом високого авторитету науки;
- ✓ формування впевненості під впливом викладача;
- ✓ формування впевненості під впливом суспільної думки;
- ✓ безпосередній і глибокий вплив на студентів за допомогою емоційно насиченого й образного викладу матеріалу.

В означених способах для формування впевненості в істинності знань обов'язковим є **наявність доведення і авторитетність джерела знань.**

Висновки. Безумовно, нові освітні технології у вищій школі мають бути направлені на оновлення змісту художньо-педагогічної освіти, коли на чільне місце мають вийти не стільки обсяг фахових знань, умінь і навичок, скільки їх глибина і системність, мобільність, гнучкість і достатність для викладання хореографії в школах та позашкільних закладах. Важливим завданням є досягнення органічної єдності предметних циклів з фаху, їх взаємозв'язку і взаємопроникнення.

Критерієм визначення ефективності нових освітніх технологій доведення і віри має стати те, наскільки вони гуманізують художньо-педагогічну освіту. Це дозволить переорієнтувати навчальний процес на пріоритетний розвиток особистості майбутнього вчителя хореографії, виявлення і формування у нього творчої індивідуальності, неповторної "технології" педагогічної діяльності на основі загальної та професійної освіти.

Опора на усталені передові традиції професійної підготовки майбутніх педагогів-хореографів, їх оновлення у дусі сучасних підходів дозволить забезпечити підготовку фахівців, здатних плідно працювати у реформованій школі.

Література

1. Выготский Л. С. Педагогическая психология / Л. С. Выготский ; под ред. В. Давыдова. – М. : Педагогика, 1991. – 480 с.
2. Жеребкін В. Є. Логіка : підручник / В. Є. Жеребкін. – Харків : Основа, 1995. – 256 с.
3. Ивлев Ю. В. Логика : учебник / Ю. В. Ивлев. – М. : Изд-во МГУ, 1992. – 210 с.
4. Філософський словник / за ред. В. Шинкарука. – К. : Вид-во УРЕ, 1986. – 800 с.